

## gospodarske, obertnijske in národske.

Izhajajo vsako šredo in saboto. Veljajo za celo leto po pošti 4 fl., sicer 3 fl.; za pol leta 2 fl. po pošti, sicer 1 fl. 30 kr.

V Ljubljani v saboto 21. februarija 1857.

## Gospod Pintarjeva drevesnica v Predvoru.

Še zdaj je znano po vsem Gorenskem, kako se je nekaj častiti gospod Franc Pirc, podbrežki fajmošter in zdaj misijonar v severni Ameriki za sadjorejo poganjal. Pa tudi spomin tega blazega gospoda ne bode kmali zginil iz ust hvaležnih in delavnih Slovincov sploh, katerim je zapustil lepe vertnarske bukvice pod imenom „Krajnski vertnar“. Drobne peščice je sejala pridna Pircova roka, pa glej! tisoč in tisoč zalih drevés je zrastle iz njih. Vesela sta jih zdaj gospod in kmet. In če pobaraš prostega kmeta, kako pravite temu ali temu sadju, boš dokajkrat slišal odgovor: To so „pircovke“; od podbrežkega fajmoštra sem jih kupil ali dobil. — Res je, da so Gorenci tudi že pred Pircem radi sadno drevje sadili in ga cepovaje žlahnili; pa je tudi gotova resnica, da je gosp. Pircov izgled veliko kmetovavcov še le iz spanja zbudil, in da je sadjoreji po gosp. Pircovem nauku in izgledu boljša dôba prišla.

Pa brez straha si upam reči, da kar je gospod Pirc Podbrezje zapustil, in se podal v Ameriko misijonarit, ga ni še nihče na Krajnskem zvestejše posnemal kakor čast. gospod Lovrenc Pintar, sedanji predvorski kaplan \*). — Že precej let je preteklo, kar se ta gospod posebno goreče in tudi z najboljšim vspehom za sadjorejo na Gorenskem poganja. — Dasiravno ni gotovo, da bi dolgo časa v ravno tistem kraju prebival, je vendar že pred več leti vzel nekoliko zemlje v najem, jo je ogradil in napravil prav prostorno sadišče mladega drevja (drevesno šolo), v katero vsaki čas leta svoje šolarje vodi, in jim z učiteljem vred djansko kaže, kako se mora sadno drevje prav izrežati. Pa tudi veliko odrašenih fantov in mož se je v tej drevesnici že marsikaj lepega naučilo, in kamor le greš po predvorski fari, vidiš veliko veliko mladih sadnih drevesic. Glej! veliko njih je lep izgled vsadil in cepil.

Gospod Pintarjeva drevesnica je prava nabirka premnogelega sadja. Več kakor 3000 cepljenih drevesic je v njej, — divjakov pa je brez števila veliko. Tù so jabelka, hruške, cepljene češplje (Pflaumen), češnje, prelepe marelice, mirabele, orehi itd. Za gosposke verte je lepo število prav posebno lepih na kutno cepljenih, pritličnih žlahnih hrušk namenjenih. — Več kakor 300 plemen sadja je v tej drevesnici. Tù je več kakor 40 plemen samo iz Šiške gospod Šmidovih jabelk in hrušk. Tù je sadje zbrano iz najboljših ljubljanskih vertov in iz več vertov gorenskih grajšin, postavimo, iz grof Turnovega verta v Radoljci, iz gospod Urbančičevega verta iz Predvora in posebno veliko iz verta Turnogradskega. Tudi sadja iz vertov ljubljanske in graške kmetijske družbe je veliko veliko v tej drevesnici. — Najrajše pa gospod Pin-

\*) „Novice“ so že enkrat pohvalile domoljubno prizadevanje častitega gosp. Lovreta Pintar-ja o povzdigi domače sadjoreje ne le po poti šolskega nauka, temuč tudi po poti djanskega izreževanja žlahnih drevés. Veselilo nas je tedaj toliko bolj sprejeti obširniši popis delavnosti Pintarjeve, kterege po vsem tem res zamoremo imenovati našega drugega Pirca. Svesti pa smo si tudi, da bomo s tem oznanilom zelo vstregli vsem, ki bi radi žlahnih sadnih drevés kupili in so sedaj zvedili še eno drevesnico, na katero se morejo zanesti, da bojo dobro postreženi z mnogoverstnimi plemen in gotovimi imeni sadja, ki ga dobiti želijo.

Vred.

tar jemlje v svojo drevesno šolo tako sadje, ktero mu je znano, da je rodovitno in ni prepusto. Zato je v zavezi z mnogimi pridnimi sadjorejci, in dobiva po njih od vseh strani tudi iz kmečkih vertov veliko čislane sadja; on jim pa tudi v povračilo vsako pomlad cele butare nabranih cepičev razdeli.

Še to je vredno v misel vzeti, da je v gospod Pintarjevi drevesnici vse v prelepem redu. Gredice so ob krajih s krajniki obložene, da se perst na ceste ne melje. Ceste so z belim peskom posute. drevesca v verste posajene in h količkom privezane, da vse lepo ravno raste. Pa so tudi drevesca tako lepe, da jih je zares pravo veselje gledati. Poslednjič naj še opomnim, da ima gosp. Pintar posebne bukvice, v ktere sadne imena zapisuje, drevescom pa znamenja daje, da potem lahko in natanko vé, kje da ima to ali uno sadno pleme.

Ker zdaj ravno čas prihaja, da bo neutruden gospod Pintar pervikrat svojo drevesnico odperl, in še to pomlad saj 600 prelepih drevesic na prodaj imel, menim, da bode vsem sadjoljubom všeč, da sem to dozdej še premalo znano drevesnico očitno pohvalil.

A.

## Gospodinjam kaj.

(Konec zime še dober krompir kuhati). Znano je, da konec zime ni krompir več dober in je rad špehat, kakor navadno pravimo. Tak krompir ni več okusen, pa tudi zdrav ne tako. Lahko se pa spet dober naredi in da ni špehat, takole: Sirov krompir, preden se v lonec dene, naj se čez sredo olupí, in potem kuhati dá.

## Za cvetličarje kaj.

(Kdor želi vsak zimsk čas brez steklenega posodja zelenih (frišnih) cvetlic imeti), naj ob cvetji najlepši in najpopolnši cvetlični popek (Blumenknospe), preden se razpoči, s kake 3 pavce dolgim recelnom od stebra s škarjami odreže. Tam, kjer je recelj odrezan bil, naj se zamaže z voskom, in tako naj se popek položi v kak senčnat kraj, da ondi leži, dokler se enmalo zgerbanči in zvane, kar se v malo dneh zgodi. Popek se vtakne potem v papirnat škarnicelj in ta položi v pripravno škatljico, ki se v suh in hladen pesek zadela na kakošnem mestu, kjer ni ne toplo ne vlažno. — Hočeš pozimi frišno cvetlico imeti, vzemi jo pred ta večer iz škatljice, odreži ji z voskom zakapani konček in postavi jo v kozarec z vodo napolnjeni, v kateri si enmalo solitarja in kuhinske soli raztopil — in drugo jutro te bo razveseljevala cveteča vertna roža, cvečeči nagelj ali karkoli si na to vižo k življenju obudil. (?)

## Dežele avstrijskega cesarstva, njih velikost, stanovavci in marsikaj družega \*).

Če že radoveden človek rad posluša, ako se mu od ptujih daljnih dežel kaj pripoveduje, bo rad tudi kaj slišal od tistih dežel in ljudi, ki iz njih vred delajo tisto veliko

\*) Iz „Tafeln zur Statistik der österr. Monarchie“. Zusammengestellt von der Direktion der administrativen Statistik. Neue Folge 1. Band. Wien 1856.